

No abandonar mai la tasca ni l'esperança

written by Vicenç Relats | 7 de gener de 2025

El 15 de setembre passat va fer quinze anys d'una iniciativa modesta en un poble del Maresme que va engegar una veritable revolta nacional al nostre país. Parlo del referèndum sobre la independència de Catalunya que es va organitzar a Arenys de Munt, a finals de l'estiu del 2009, en una acció fruit de la complicitat ciutadana i municipal, que va esdevenir tot un model a seguir. Aquella cita pionera va encendre l'espurna que va replicar consultes similars a centenars de pobles, en diverses onades que van forjar el primer gran exponent de la mobilització popular espectacular i creixent que se'n va dir el *procés sobiranista*. Un *procés* que, com prou sabem, va tenir fites veritablement triomfals que van passar per les manifestacions més multitudinàries mai vistes a Europa i cites a les urnes tan valentes i desafidores com les del 9-N del 2014, el 27-S del 2015 i l'1-0 de 2017.

En parlo ara, quan sembla que tot allò s'hagi escolat aigüera avall –talment com si ens despertéssim sobresaltadament d'un somni–, amb la idea de pessigar les lectores i lectors d'aquestes ratlles per recordar-los que tot allò no va ser cap imaginació seva sinó que, efectivament, va ser una realitat viscuda braç a braç per moltíssima gent mobilitzada per una gran il·lusió.

El final de tot plegat es va oficialitzar amb la pèrdua de la majoria absoluta independentista al Parlament, en els comicis del maig passat, i amb l'elecció d'un president de la Generalitat manifestament espanyolista, Salvador Illa, del PSC-PSOE, elegit gràcies al suport decisiu del que fins llavors havia estat un dels motors de l'independentisme. Després del seu darrer fracàs a les urnes, ERC va decidir que el que més calia a l'autogovern de Catalunya era deixar-lo en

mans de qui havia estat un dels màxims valedors d'eliminar-lo, amb l'aplicació de l'article 155. I, de llavors ençà, s'està imposant la seva proposta principal de "girar full" dels anys de "bogeria independentista", i aquí som, ben regirats, entomant, ara sí, el que s'atreveix a autoqualificar com "el govern de tothom".

El desànim i la decepció d'una ciutadania independentista activada durant tants anys és manifesta i perceptible. Aquella il·lusió compartida i aquell treball col·lectiu per aconseguir un país lliure i més just s'ha esfumat i ha donat pas a una frustració palpable. La sensació d'haver perdut un llençol a cada bugada s'ha interioritzat, agreujada per la constatació que la situació sempre fràgil de la llengua catalana –nervi de la nació– ha entrat en un procés galopant de substitució i minorització de fet, com no patia des de les acaballes del franquisme. Una regressió marcada per l'acció judicial i política d'un Estat espanyol que hi juga a la contra, amb el seu aire imperialista reforçat, i per la dinàmica d'una globalització mundial que provoca grans desplaçaments migratoris i una revolució digital uniformitzadora, difícils d'entomar sense les eines pròpies d'un estat sobirà.

Quinze anys després d'aquelles primeres mobilitzacions tan prometedores, viscudes amb l'esforç feliç de tantes persones i tan diverses –moltes de les quals, lamentablement, ja no són en aquest món–, fa vertigen veure el daltabaix on som; el dol col·lectiu de constatar que, malgrat tenir al davant la repressió ferotge d'un estat de formes totalitàries, les forces independentistes han estat incapaces i mancades de la generositat necessària per afrontar sense partidismes una batalla que només es pot guanyar amb unitat popular.

Però, per més decepció que hi hagi, no és l'hora de rendir-se sinó de renéixer de les cendres i d'aprendre de les lliçons. Cal aprendre'n foragitant la toxicitat esterilitzadora que s'escola i el populisme tan fàcil de fer créixer quan costen d'albirar nous horitzons.

Sempre fa de mal dir quan va començar el procés sobiranista dels Països Catalans, ja que la lluita per la llibertat nacional perduda –el 1707 al País Valencià, el 1714 al Principat i el 1715 a Mallorca– va tenir des de llavors mateix, lluitadores i lluitadors resistents. En tot cas, és bo recordar que l'empenta del procés viscut aquests darrers quinze anys va sorgir de la base autoorganitzada de la gent. I que, com ens ha tornat a demostrar la resposta solidària davant la catàstrofe carregada de negligència governamental que s'ha viscut al País Valencià, amb la terrible gota freda, "sols el poble salva el poble". Aquell lema clàssic també ens pot il·luminar ara, com també la frase emblemàtica del gramàtic Pompeu Fabra que, malgrat la situació d'empresonament, guerra i exili viscut, deia –amb el seu tarannà sempre positiu, treballador i persistent– que "cal no abandonar mai la tasca ni l'esperança". Això és l'únic que no podem fer.